

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 pett vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati pett vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za tuzemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Stronsmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Kritičen razvoj dogodkov na jugovzhodu

Uradno angleško stališče do položaja v Bolgariji

Angleški poslanik v Sofiji izjavlja, da ni več daleč čas, ko bo Anglija prekinila odnose z Bolgarijo, če bo služila za oporišče proti zaveznikom — V tem primeru bo Anglija napovedala vojno in šele potem vojaško intervenirala

SOFIJA, 28. febr. s. (Ass. Press). Angleški poslanik pri bolgarski vladi George Rendell je sredi sprejela ameriške novinarje ter jim podal izjavo o uradnem angleškem stališču do položaja v Bolgariji. Rendell je izjavil med drugim:

Čas, ko bo Anglija prekinila odnose z Bolgarijo, je zelo blizu. Anglija pa niti ne želi niti ne namerava kršiti nevtiralnosti Bolgarije in tudi ne želi, da bi bila Bolgarija potegnjena v vojno. Če lahko kaj storim, da to Bolgariji prihranim, bom to gotovo storil. Toda če odidem, potem bo za Bolgarijo zelo velika nevarnost, da postane vojno področje. Zaposliti bom Bolgarijo samo, če bo prišla pod nemško kontrolo ali če bo služila Nemcem za oporišče za vojne operacije proti zaveznikom. V tem primeru mi ne bo preostala nobena izbira ter bom moral oditi.

Nobenega dvoma ni, da je več sto ali morda celo več tisoč nemških vojakov v civilnih oblekah v Bolgariji. Njihovo število daleč presega število, ki bi bilo opravičljivo, če bi bili nemški vojniki res samo prišli, da vezbajo bolgarsko vojsko, ali da nastopajo kot tehnični inštruktorji. Nedvomno so ti nemški vojniki v Bolgariji predhodniki invazije. Če pa bo do invazije res prišlo ali ne, to je morda drugo vprašanje. Vsekakor Anglija ne bo dovolila, da bi Nemci polagoma spravili Bolgarijo pod svoj vpliv, kakor se je to zgodilo v Rumuniji.

Mnogo Nemcev je že sedaj na vodilnih strateških položajih v Bolgariji. Prišli so na tehnične in gradnje in popravilne postojane. Skozi državo so bile položene posebne telefonske zveze za nemško vojsko. Hiše so bile rekvirirane za nastanitev nemškega vojske. Bolgarska armada je popolnoma mobilizirana, toda ni bila morda poslana na Dunaj, temveč na druge meje. Bolgarska policija je v glavnem že pod nemško kontrolo, bolgarsko časopisje pa je skoraj popolnoma, vsaj kar se tiče vodilnih listov, pod kontrolo.

Bolgarski odgovorni politiki so storili veliko napako, napako, da so pomagali Nemcem do takega položaja. Mnogi odgovorni možje v Bolgariji si prizadevajo še vedno z vsemi sredstvi, da bi ostala Bolgarija izven vojne. Iskreno delim njihove nazore, toda če bo Bolgarija izgubila svojo nevtiralnost, se bo to zgodilo popolnoma po nemški krivdi.

Poslanik je dal v svoji izjavi tudi zagotovilo, da bo Anglija vsekakor napovedala Bolgariji vojno, preden bo posegla po vojaških operacijah. Rendell je dejal, da se bo pri tem ravnala Anglija po istih načelih, kakor v zapadni Evropi.

London, 28. febr. s. (Columbia B. S.). Današnji angleški listi objavljajo sredi izjavo angleškega poslanika v Sofiji, Rendella. Listi poudarjajo, da v primeru po-

trebe Anglija ne bo oklevala zelo z vojno napovedjo Bolgariji ali Rumuniji. Prav tako listi podčrtavajo Rendellovo izjavo, da je Anglija na tem, da vsak čas prekine odnose z Bolgarijo.

Razmestitev bolgarske vojske

Po angleških informacijah sta sedaj ob turški meji razmešeni dve diviziji bolgarske vojske. Vsa ostala bolgarska vojska pa je bila poslana na grško mejo.

Kralj Boris ni sprejel opozicijske delegacije

Sofija, 28. febr. e. (BTA). V zvezi s pisanjem tujega tiska, da je Nj. Vel. kralj Boris sprejel delegacijo poslancev opozicije, med njimi več bivših ministrov in bivšega ministrskega predsednika Mušanova, je BTA poblašena izjaviti, da kralj ni sprejel nobene podobne delegacije.

Afera z izginotjem angleškim uradnikom

Sofija, 28. febr. e. Povodom skrivnostnega dogodka glede tatvine v angleškem konzulatu in izginotja konzularnega uradnika, kurirja Rusa Grenoviča je angleški poslanik Rendell včeraj obiskal predsednika vlade dr. Filova in ga prosil, da se uvede preiskava.

Policija je takoj uvedla preiskavo, toda do zdaj ni hotela dati še nobenega pojasnila. Prav tako ni dala nobenega obvestila angleškemu poslanstvu. Sodijo, da je Grenovič nosil s seboj važne dokumente in da je bil siloma odveden iz vlaka.

Tožba zoner ameriškega poslanika v Sofiji

Sofija, 28. febr. e. Na okroženem sodišču v Sofiji je bila včeraj vložena zasebna tožba zoper poslanika Zedinjenih držav Earla zaradi telesne poškodbe. Tožitelj je nemški trgovec, ki že dolgo časa živi v Sofiji in je tam dobro znan.

Washington, 28. febr. i. Predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva je na konferenci tiska v zvezi s tožbo proti ameriškega poslaniku v Sofiji Georgu H. Earlu izjavil, da ga štiti diplomatska imuniteta in da ne more biti aretiran.

Sporočilo iz Moskve

New York, 28. febr. s. (Col. B. S.). Iz Bukarešte poročajo davi, da je po informacijah tamkajšnjih diplomatskih krogov Rusija baje sporočila, da ne bi pristala na to, če bi nemška vojska čez bolgarsko ozemlje napadla Grčijo.

nitev miru na Balkanu in na bližnjem vzhodu. Ker je Bolgarija trenutno ogrožena, je po mnenju teh krogov samo narav-

no, da so se predstavniki angleške in turške vlade sestali na posvetovanja.

Poslanik Cripps v Turčiji

MOSKVA, 28. febr. s. (Tass). Angleški veleposlanik v Moskvi Cripps je včeraj z enim izmed letal sovjetske civilne aviacije odpotoval v Carigrad.

CARIGRAD, 28. febr. s. (Ass. Press). Angleški veleposlanik v Moskvi sir Stafford Cripps je sinoči pristal s posebnim letalom na tukajšnjem letališču. Cripps je ta-

koj nato z vlakom nadaljeval pot v Ankaru kamor je prispel danes.

ANKARA, 28. febr. s. (Columbia B. S.). Mednarodni opazovalci smatrajo, da je glavni namen angleško turških posvetovanj vojaškega značaja. Izdelani naj bi bili načrti za skupni nastop angleške in turške vojske na bližnjem vzhodu, če bi položaj to zahteval.

Prihod angleškega veleposlanika v Moskvi Crippsa v Ankaru pomeni najbrž, da bo Cripps poročal znanemu ministru Edenu o stanju ruskih odnosov z osmi-

velesilami. V angleških krogih zagotavljajo, da Crippsovo potovanje v Ankaru nima posebnega pomena ter da je povsem naravno.

Italijanske informacije

RIM, 28. febr. p. Italijanski listi poročajo, da je glavni namen Edenovih pogajanj v Ankaru dobiti od Turčije pristanek za prost prehod angleških vojniških ladij skozi Dardanele. Na ta način bi želela Anglija vplivati na Rumunijo in Bolgarijo.

Japonski ultimatum Franciji

Francija naj bi danes opolnoči sprejela japonski posredovalni predlog v siamsko indokitajskih pogajanjih — Francija je odločena braniti svoj imperij

New York, 28. febr. s. (Columbia B. S.). Po poročilih iz Tokia, Vichyja in Londona je japonska vlada stavila Franciji do danes opolnoči ultimatum, da sprejme zadnji japonski posredovalni predlog v siamsko indokitajskih mirovnih pogajanjih.

Japonski listi odkrito groze Franciji in Indokini za primer, če japonski posredovalni predlog ne bi bil sprejet. Japonskim državljanom v Indokini je bil že včeraj

dan nalog, naj bodo pripravljeni k takojšnjemu odhodu. Japonsko uradno poročilo pravi, da je to, da hoče imeti Japonska proste roke, če bi se siamsko indokitajska mirovna pogajanja razbila, ter da je prav zato odredila odhod Japoncev iz Indokine.

Iz Vichyja poročajo, da se je včeraj popoldne sestala pod predsedstvom maršala Petaina francoska vlada k seji, na kateri je razpravljala o japonskem ultimatumu.

STRATEŠKE TOČKE NA DALJNEM VZHODU

stoja. Čeprav je bil rok premirja med obema državama ponovno podaljšan za deset dni, vendar pogajanja, ki so trajala 14 dni, niso privedla do nobenega uspeha.

Kakor poroča dopisnik Associated Press iz Saigona, je med tremi zastopstvi na mirovni konferenci prišlo do velikih nesoglasij. Japonski narti, da se rešitev spora doseže s kompromisom, niso zadovoljili niti zastopstva Francoske Indokine niti predstavnikov Siamu. V govoru, ki ga je imel v japonski poslanski zbornici pomočnik japonskega zunanjega ministra Osahi, je upravljeval zapoznitev rešitve tega spora z opozicijo Anglije in Zedinjenih držav.

Nova minska polja pred Singaporem

Singapur, 28. febr. s. (Columbia B. S.). Izvedelo se je, da so Angliji v zvezi z novim poslabšanjem položaja na Daljnem vzhodu položili vzhodno od Singapora nova minska polja. Poslej se lahko približajo Singapur ladje samo še po prav ozkem kanalu.

Kitajska intervencija

Čungking, 28. febr. s. (Ass. Press). V zvezi z napetim položajem med Siamom in Indokino pišejo kitajski listi, da bodo Kitajci takoj vojaško intervenirali, če bi se Japonci še dalje širili proti jugovzhodu Azije.

Ameriški ukrepi

Sanghaj, 28. febr. AA. (Stefani). Po poročilih iz Manille je 60 ameriških častnikov, ki bi se morali vrniti v Ameriko, prejelo ukaz, naj se naprej ostanjejo na Filipinskih otokih. Objavljeno je bilo, da so to ukrenili zaradi položaja na Daljnem vzhodu.

Zdravstvena politika v Sovjetski zvezi

MOSKVA, 28. febr. AA. (Tass). Med včerajšnjim zasедanjem zveznega sveta se je nadaljevala razprava o državnem proračunu za leto 1941. Poslanci, ki so se udeležili te razprave, so razložili razne uspehe v republikah na ozemlju Sovjetske zveze. Govorili so o uspehih v zadnjih letih.

Komisar za ljudsko zdravje Micerev je na koncu včerajšnje razprave razložil številke, ki pojasnjujejo ogromno delo zdravstvenega osebja v 16.000 bolnišnicah s 840.000 posteljami, v 32.000 dispanzerjih in poliklinikah s 45.000 posteljami, v sanatorijih in okrevališčih. To delo je zlasti pomembno na polju pobijanja nalezljivih bolezni. Razložil je tudi delo sovjetskih znanstvenikov pri transfuziji krvi, nevrokirurgiji, fiziologiji, kar ima vse velik pomen za svetovno znanost.

Ou koncu leta 1941. je rekel komisar, bo Sovjetska zveza imela 145.000 zdravnikov proti 20.000, kolikor jih je Rusija imela pred revolucijo. To pomeni, da bo Sovjetska zveza kmalu na prvem mestu, kar se tiče števila zdravnikov.

Gospodarska pogajanja z Italijo

RIM, 28. febr. e. V začetku marca se prično v Rimu italijansko jugoslovnska gospodarska pogajanja za prvo polovico leta 1941. Jugoslovnska delegacija bo vodil pomočnik ministra za trgovino in industrijo dr. Sava Obradović, italijanski delegaciji pa bo načeloval senator Gani-ni. Jugoslovnska delegacija prispe v Rim jutri, pogajanja pa se bodo pričela 1. marca.

H ter potek razgovorov v Ankari

Na posvetovanjih je bila ugotovljena istovetnost angleškega in turškega stališča — Nenaden prihod angleškega poslanika v Moskvi na posvetovanja

ANKARA, 28. febr. s. (Reuter). Angleški zunanji minister Eden in načelnik generalnega štaba Dill sta včeraj v navzočnosti angleškega veleposlanika Knatschbull-Hughessena ponovno konferirala s turškim ministrskim predsednikom Saidamom, zunanjim ministrom Saradzoglom in šefom turškega generalnega štaba maršalom Čakmakom.

V odločilnih angleških krogih v Ankari označujejo včerajšnje razgovore kot nadvse uspešne. Razgovori so trajali skupno samo poltretjo uro. V poučenih krogih pripominjajo, da je treba dejstvo, da so bila posvetovanja razmeroma kratka tolmačiti tako, da je bila v teku razgovorov ugotovljena popolna istovetnost angleškega in turškega stališča.

Izvedlo se je, da angleški zunanji minister Eden danes ne bo več nadaljeval svojih razgovorov s turškimi politiki, ker so bila vsa vprašanja razčistena že v teku včerajšnjih sestankov in zato novi razgovori niso več potrebni. Morda se bo Eden samo še na kratko danes sestel s zunanjim ministrom Saradzoglom, da formalizira besedilo uradnega komunikeja o angleško turških razgovorih.

Načelnik angleškega generalnega štaba sir John Dill bo danes nadaljeval svoje razgovore z zastopniki turškega generalnega štaba in poveljstva turške vojske. Ti razgovori se bodo nanašali na podrobno določitev skupnih obrambnih vojaških ukrepov.

Zunanji minister Eden je bil sinoči v avdijenci pri predsedniku turške republike İsmet İnönüju. Danes bo imel Eden konferenco z angleškim veleposlanikom v Moskvi sirom Staffordom Crippsom.

ANKARA, 28. febr. s. (Reuter). V odločilnih turških krogih poudarjajo, da je pravi namen angleško turške zveze obra-

Uveljavljanje prijateljske pogodbe z Madžarsko

Slovesen podpis protokola o ratifikaciji in izmenjavi pakta

BUDIMPEŠTA, 28. febr. i. Včeraj so bile v Budimpešti na svečan način izmenjane ratifikacijske listine prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Madžarsko. V slavnostni dvorani predsedništva madžarske vlade je dr. Cincar-Marković v navzočnosti madžarskega ministrskega predsednika Telekija in drugih odličnih predstavnikov podpisal zadevni protokol, nato pa ga je podpisal madžarski zunanji minister Bardossy.

Po podpisu protokola je bilo slavnostno kosilo na jugoslovenskem poslanstvu. V palači »Dunapalota« je zunanji minister Cincar-Marković popoldne sprejel novinarje in jim dal obširno izjavo o pomenu pogodbe, ki bo še bolj okrepila sodelovanje obeh narodov. Zvečer je na večerji govoril madžarski zunanji minister. Na njegovo zdravico pa je odgovoril dr. Cincar-Marković. Obe zdravici sta bili dokaz iskrenega razmerja med Beogradom in Budimpešto.

BUDIMPEŠTA, 28. febr. e. Včeraj nekaj po 11. uri popoldne je bil v palači predsednika vlade izvršen svečan podpis protokola o ratifikaciji madžarsko jugoslovnskega pakta o večnem prijateljstvu in

izmenjavi ratifikacijskih listin. Besedilo protokola, ki je bilo ob tej priliki podpisano, se glasi:

Protokol sprejet v Budimpešti 27. februarja 1941 v palači predsedništva vlade med kraljevino Madžarsko in kraljevino Jugoslavijo o predmetu izmenjave ratifikacijskih instrumentov prijateljskega pakta, sklenjenega v Beogradu na dan 12. decembra 1940.

Njegova ekscelenca g. Vladislav Bardossy tajni svetnik in kraljevi madžarski minister zunanjih del in njegova ekscelenca dr. Aleksander Cincar-Marković, kraljevi jugoslovnski minister zunanjih del, sta na zgoraj navedenem kraju in zgoraj navedenem času izmenjali ratifikacijske instrumente pakta o večnem prijateljstvu, sklenjenega v Beogradu 12. decembra 1940. Kot potrditev te izmene sta imenovana podpisala ta protokol.

Dane v Budimpešti, 27. febr. 1941 v dveh izvirlnih izvodih.
dr. Aleksander Cincar-Marković s. r.
László Bárdossy s. r.

Angleške operacije v Afriki

V Eritreji so zasedli nove naselbine v oddaljenosti 25 do 50 km od Kerena — General Wavell na abesinskih tleh
Čiščenje ozemlja v Italijanski Somaliji

KAIRO, 28. febr. s. (Reuter). Svojnega uradno poročila poveljstva angleške vojske na bližnjem vzhodu je potrdilo, da je prišlo do bitke med angleškimi in nemškimi oklopnimi enotami. Poročilo pravi, da je sovražnik nastopil samo s manjšo izvidniško skupino oklopnih vozil ter da je bil pogin v beg. Boji so bili zapadno od El Agele v Cirenajki, kjer je zadnja važnejša angleška postojanka v Libiji.

V angleških vojaških krogih pripominjajo k temu spopadu, da je bil sovražnik oddelek, ki je Angležje napadel, prav majhen ter je predstavljal samo peturlo, ki je očividno prodrla preko 500 km skozi široko neobljeno puščavo južno od zaliva Sirte. Nedvomno je bil ta oddelek samo izvidnica, glavne sile sovražne oklopne vojske, ki je morda v zapadnem delu Libije v Tripolitani. Nekateri angleški krogi celo mislijo, da morda tudi tega napada sploh ni izvedla nemška vojska, temveč so se samo Italijani poslužili nemških tankov.

Z bojišča v Eritreji poročajo, da angleška kolona, ki prodira s severa, znova napreduje. Včeraj je bila zasedena naselbina Kelamet, okoli 50 km od Kerena, druga poročila pa javljajo celo, da se je kolona približala Kerenu na 25 km. V tej koloni operirajo tudi oddelki svobodne francoske vojske. Med tem angleška vojska zapadno od Kerena uspešno zadržuje glavno silo italijanske obrambe v Kerenu.

O boji v Abesiniji včeraj ni bilo novih poročil. Pač pa javljajo, da je general Wavell na svojem inspekcijskem

potovanju nedavno stopil ob kenijsko-abesinski meji tudi na abesinska tla ter je 20 km od meje inspicalal južnoafriški oddelek, preden je ta stopil v akcijo na bojišču. Ob tej priliki je imel general Wavell na vojaške nagovore, v katerem je izjavil, da je pomemben in srečen, da se tako odlične afriške čete bore pod njegovim poveljstvom.

V Somaliji so operacije armade generala Cunninghama, ki je tako uspešno prodrla v 14 dneh 900 km daleč ter zavzela Mogadiscio, omejujejo sedaj na čiščenje ozemlja. Neprestano prihajajo novi italijanski vojni ujetniki, že sedaj pa javlja uradno poročilo, da znaša njihovo število že več tisoč. V južnem delu Italijanske Somalije Angleži doslej niso zavzeli še naselbine Bardere, ki pa so jo Italijani po oporilih angleških izvidniških letalcev tudi že evakuirali.

V letalski vojni nad Vzhodno Afriko so bili Angleži prav tako zelo aktivni. Bombardirani so bili objekti v Eritreji, Abesiniji in Somaliji. Po uradnih informacijah so Italijani v dosedanjem poteku vojn esamo v vzhodni Afriki izgubili okoli 240 letal, tako da je njihovo letalstvo bistveno oslabiljeno. Angleško letalstvo v Vzhodni Afriki je bilo nedavno ojačeno s prihodom najmodernejših lovskih aparatov, ki so oboroženi z osmimi strojnimi. Sovražna letala so včeraj napadla Aden. Bil je to prvi napad na angleško trdnjavo po devetih tednih. Uradno poročilo pravi, da ni bilo ob priliki včerajšnje napada povzročena niti škoda niti žrtev.

Albansko bojišče

Vzlic slabemu vremenu, ki je odgodilo priprave za večjo bitko, poročajo Grki o krajevnih uspehih

ATENE, 28. febr. e. Z albanskega bojišča javljajo, da skrajno slabo vreme ovira operacije na vsej fronti. V ravnini dežuje, v hribih pa divjajo snežni zameti.

Slabo vreme je najbrž za nekaj časa odgodilo večjo bitko, ki se je pripravljala. Reke Vojusa, Skumba, Devoli in Osmia, ki so se že začele vrnati v svoje struge, so zdaj zaradi neprestanega dežja spet narasle in so znatna ovira za izvajanje operacij.

Okrog Tepelenija in v področju pogorja Ostravice je bil tudi včeraj topniški ogenj, toda slabši kakor prejšnji dan. Na severni fronti ob Skumbi in Podgračju ni bilo nič pomembnega.

ATENE, 28. febr. e. (EP). Kakor javljajo s fronte, so se operacije nadaljevale tudi včeraj, dasi je bilo vreme slabo. Na južnem odseku so dosegli Grki, javlja vojni dopisnik lista »Kathimerini« nove uspehe.

Isti list javlja, da so Grki sestrelili tri italijanske bombnike in da je bilo uničenih več italijanskih motoriziranih kolon na odseku pogorja Pratevin. Bombnike je sestrelilo protiletalsko topništvo.

Anglija brez nočnega napada

London, 28. febr. s. (Reuter). Pretelko noč ni bil izveden noben letalski napad na Anglijo. Operacije sovražnega letalstva je preprečilo slabo vreme. Nad Kanalom je divjal snovi hud vihar.

Včeraj podnevi so izvedla sovražna letala pod zaščito oblakov nekaj napadov na razne dele Anglije, vendar napadi niso povzročili večje škode.

Roosevelt o ameriški pomoči

Washington, 28. febr. s. (Ass. Press). Predsednik Roosevelt je govoril snovi iz Bele hiše po radiu v Hollywood, kjer je bila slavnost razdelitve nagrad najboljšim filmom.

Roosevelt je dejal v svojem govoru med drugim, da obrambni program Zedinjenih držav vključuje obrambo vseh demokratskih držav na vsem področju Amerike. Dejansko ta obrambni program šteti tudi boljšo demokracijo povsod na svetu, kjer koli bi bila v nevarnosti pred nasiljem.

Vlada, je nadaljeval Roosevelt, z zaupanjem pričakuje, da bo kongres odobril zakon o posojanju vojnega materiala, kajti ta zakon je nadvse važen činitelj v obrambi zapadne poloble.

Roosevelt je nato izjavil priznanje ameriškim filmom. Dejal je, da so ti filmi važni ne samo z nacionalnega stališča, temveč tudi z mednarodnega stališča. Ameriški filmi kažejo po vsem svetu ameriško civilizacijo, ameriške aspiracije in ideale svobode.

Bullittov govor

New York, 28. febr. s. (Ass. Press). V nekem govoru se je včeraj bivši ameriški veleposlanik v Franciji Bullitt zavzemal,

Grško vojno poročilo

ATENE, 28. febr. s. (At. Ag.). Grški generalni štab javlja v svojem sinočnjem 124. vojnem poročilu:

Omejene krajevne operacije. Na neki točki so sovražni oddelki, ki so prišli v ogenj grškega orožja, imeli težke izgube. Zajetih je bilo nekaj ujetnikov. Grško letalstvo je izvedlo nad bojiščem včeraj posebno uspešno operacijo.

Grško notranje ministrstvo javlja, da so sovražna letala včeraj metala bombe v bližino nekake grškega otoka v Egejskem morju. Napad ni povzročil niti škode niti žrtev.

Po zavzetju prvega dodekaneškega otoka

ATENE, 28. febr. e. Vest o zavzetju Castelloriza po Angležih je izzvala v vsej grški javnosti veliko navdušenje. Vsi listi obširno opisujejo zgodovino tega otoka. »Proila« piše: Osvoboditev tega dodekaneškega otoka izpod italijanskih oblasti je izzvala v vsej Grčiji val sreče in zadovoljstva, ker je to znamenje, da bodo kmalu osvobodjeni vsi otoki.

naj bi bilo takoj proglašeno stanje nacionalne nevarnosti v Zedinjenih državah, da bi bilo mogoče potem pospešiti ameriško vojno proizvodnjo.

Bullitt je dejal, da bo Nemčija, če v sedanjih vojni zmagah, obvladala ves svet. Če pa zmagajo Anglija, potem so podani izgleidi, da bo lahko skupno z Zedinjenimi državami organizirala prvič v zgodovini res pravičen mir za vse narode, na podlagi poštenosti in krščanstva. Anglija je v svoji vojni proizvodnji dosegla mnogo več kakor pa se je pričakovalo. Kljub temu pa mora ameriška industrija še povečati svoje napore, ker mora podpreti Anglijo, Kitajsko in Grčijo. Ameriška industrija mora delati prav tako hitro, kakor če bi bile Zedinjene države že v vojni.

in Hullove izjave

Washington, 28. febr. AA. (DNB). Zunanji minister Hull, ki je po daljšem kolehanju za hrpo te dni zopet prevzel vodstvo ministrstva, je včeraj na konferenci z novinarji odgovarjal na razna vprašanja.

Na vprašanje, če je bil govor, ki ga je imel bivši ameriški veleposlanik Bullitt v New Yorku v mornariškem klubu poprej predložen zunanjemu ministrstvu, je Hull odgovoril, da tega govora ni čital in da besedilo tega govora ni bilo predloženo zunanjemu ministrstvu. Hull je dodal, da Bullitt ni več v službi zunanjega ministrstva in da zato zanj zunanje ministrstvo ni več pristojno.

Trditve, da hoče ameriška vlada vplivati na konferenco v Tokiju, je Hull označil kot novico, ki je ni treba zanikati.

V zvezi s poročilom iz Buenos Airesa, da je pomočnik argentinskega zunanjega ministra pozval angleškega in ameriškega veleposlanika na posvet o morebitni zapletbi tujih parnikov, je Hull izjavil, da za to vabilo ni prišla pobuda od ameriške vlade. Hull je dodal, da ameriška vlada ni vzela vprašanje o pogajanjih o tujih parnikih v ameriških pristaniščih v svoje roke.

Da bo prireditve vsestransko uspele, je porok prirediteljni odbor, v katerem so sami znani tehnični strokovnjaki kakor Vovk, Stražisar, Razinger, Ažman, Balanč, Langus, Ravnik itd. z neumornim činkovcem na čelu. Tudi Smučarski klub Mojstrana pod vodstvom tov. Kramarja nudi dovolj jamstva, da bodo vsa tekmovanja odlično organizirana, kar je glavni pogoj za uspeh prireditve.

Prijave tekmovalcev se hitro množijo in je upati, da bodo jutri in v nedeljo nastopili prvi vsi gorenski smučarji. Pohitite še ostali s prijavi, do jutri popoldne je še čas! Vsi smučarji v soboto in nedeljo v Mojstrano!

Jutri po prihodu popoldanskega vlaka ob 15. bo po skupnem odhodu s postaje Dovje-Mojstrana pred hotelom »Triglav« svedčana otvoritev IV. izleta gorenskih smučarjev. Izlet bo otvoril predsednik Gorenske zimskega podzveze tov. Cinkovic Jože. Takoj po otvoritvi bo tekmovalje v teku na 18 km. Nastopili bodo vsi naši najboljši tekači kakor Razinger, Smolej, Knific, Zemva, Klančnik itd. Obeta se huda borba, ker so snežne prilike odlične in proga težka kakor malokdaj.

Jutri pa bo največja in najlepša točka tekmovanja mladine na 3,5 in 8 km, saj bo nastopila prav vsa gorenska smučarska mladost, da pokaže svoje sposobnosti in borbenosti. Tudi slalom za dame in mladino bo dogodek prve vrste in lahko že na preprerokavo presenečenja.

Podprite požrtvovalnost in dajte priznanje idealizmu gorenskih smučarjev s tem, da se v polnem številu odzovete vabilu.

Težnje in potrebe slovenskega učiteljstva

Zastopnika dravske sekcije JUU pri ministrih dr. Kreku in dr. Kulovcu

Ljubljana, 28. februarja. Predstavnik dravske sekcije JUU njen predsednik g. Metec Kumeli in tajnik g. Drago Šupančič sta se mudila pretekli teden v Beogradu zaradi mnogih vprašanj, ki zadevajo učiteljstvo in ljudsko šolo. Zastopnika sekcije uprave sta bila sprejeta pri ministru dr. Kreku in dr. Kulovcu, in sta jima podrobneje obrazložila pereča vprašanja. Hkrati sta izročila ministrom spomenice, ki tolmači bistvene zahteve in težnje učiteljskega stanu. Šole in organizacije.

Slovensko učiteljstvo se čuti dolžno posvečati v današnjih težkih časih ljudski šoli vso svojo skrb. Naše šolstvo trpi zaradi pomanjkanja učnih moči. Izpolnitvi učiteljskega staleža je treba posvetiti vso skrb. Zlasti danes bi ne smeli biti noben oddelek brez učitelja. Kazalo bi nujno otvoriti nove abiturientske tečaje srednjih šol, ker so se dosedajni ukrepi izkazali za neuporabne. Vsa naša pozornost mora biti usmerjena na območje šole, kjer naj bi bili nameščeni le najposamejši in narodno najbolj zavedni učitelji. Učiteljstvu v obmejnih krajih bi bila potrebna posebna in izdatna podpora pristojnih činiteljev. Obmejno učiteljstvo naj bi prejelo posebno mesečno ali letno nagrado, ki niti bi se izplačevala brez posebnih ki niti bi se izplačevala brez posebnih krajiš podpiralo ustanavljanje šolskih kuhinj, pozornost na naj bi bila posvečena tudi gospodarskim in gosodolinskim tečajem in ustanavljanju dnevnih zavetšč.

Sprčo ogromnega porasta cen, ki pa niti še ni ustavljeno, je prišlo državno nameščenstvo v obupen položaj. Ureditve groznih razmer je neoplojivo socialno vprašanje, ki česar rešitvi je treba pristopiti z vso nujnostjo. Usvariti je nameščenstvu eksistencijski minimum ali z znižanjem cen ali z zvišanjem prejemkov. Odgovoriti naj se drastični razredi. Premijni naj se avtomatično regulirajo v razmerju s cenami po indeksu Narodne banke. Odgovoriti naj se razlike med poročni in neporočni državni uslužbenki. Uveljaba oskrbe državnih uslužbenecv in unokolenecv s cenejšimi živili. Izgleda, da ne bo mogoča urediti eksistencijske vprašanja. Učiteljstvo ugotavlja, da niti po 12 letih odkar je bil izdan zakon o ljudskih šolah, še ni rešeno učiteljsko stanovanjsko vprašanje. Ogrmna večina učiteljskega stanovanja, zlasti v manjših krajih ali nima stanovanja, ali pa se mora zadovoljiti

Včeraj pet smuških poletov nad 100 m

Nad 100 m so skočili na včerajšnjem treningu Nemci Palme, Kraus in Klopfer

Ljubljana, 28. februarja. Včerajšnji dan je bil začetek serije poletov nad 100 m. Nemci so pokazali svoje znanje in je verjetno, da bodo že izboljšali rezultate. Hölzl je šel samo s tri črti zaleta, Ker se je čuval dalj roke, ki si jo je poškodoval v Beljaku, od jutri dalje pa bo skakal v polni formi. Stišno so pokazali Nemci odlično znanje in je užitek gledati njihov polet. — Naši so imeli pri rekordni udeležbi 9 smučarjev nekaj padcev, ki pa so bili vsi brez poškodb. Na startu je toliko mladih pogumnih smučarjev, da se jih prireditelj niti ubraniti ne more. Pozornost vzbuja mlad 16letni Javornik iz Ljubljane, ki pozmogo sкаче in ne pada. Stišno je bil odličen Mežik, pa tudi Zupan je pokazal dober rezultat. Novšak prihaja zopet v svojo staro formo ni mnogo obeta, Finžgar je imel smolo in je pri dosko-

Za rudarje važna uredba

Ljubljana, 28. februarja. Dne 19. oktobra 1940 je izdala Nemčija uredbu o izvedbi socialnega zavarovanja v Alzaciji in Loreni. S to uredbu je socialno zavarovanje nemške države razširjeno tudi na Alzacijo in Loreno.

§ 14 dopolnilne uredbe ki prvi uredbi z dne 5. 12. 1940 določa, da se smatrajo ohranjene pravice, ki so bile pridobljene pri nosilcu alzaško-lorenskega rudarskega pokojninskega zavarovanja. Po § 15 iste uredbe se na računajo leta, za katere so plačani prispevki rudarskim zavarovalnicam v Alzaciji-Loreni, kot da so plačani po nemškem zakonu o rudarskem zavarovanju.

Ta uredba je zelo važna za naše rudarje, ki so zaposleni v Alzaciji in Loreni. V smislu čl. 1 pogodbe o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Nemčijo z dne 5. avgusta 1929 — v veljavo je stopila 3. oktobra 1929 — so namreč naši delavci v Nemčiji izenačeni z domačimi delavci v pogledu dajatev iz socialnega zavarovanja.

Za rentnike, ki že prejemajo rente iz alzaško-lorenskega nezgodnega invalidnega li na rudarskega zavarovanja, pa velja naslednje: Od 1. januarja 1941 dalje se bodo vse rente in pokojnine preračunale

Razpis

veleslaloma za seniorje na prvenstvo zleta

GZSP raspisuje o priliki IV. zleta gorenskih smučarjev bo v Mojstrani še zletno prvenstvo v veleslaloma za seniorje, ki bo v nedeljo dne 2. marca t. l. s pričetkom ob 10.30 na Rupah. Dolžina proge znaša okrog 2000 m, višina razlika pa 500 m.

Pravico nastopa imajo vsi verificirani tekmovalci SZSZ. Vsak tekmovalec nastopi na svojo odgovornost. Tekmuje se po pravilnikih SZSZ in ZSSJ. Prijave na predpisanih tiskovinah je poslati do 28. t. m. do 12. na naslov GZSP na Jesenicah. Prijavnine ni. Zrebanje bo v petek, dne 28. t. m. ob 19. v pisarni SZSZ na Jesenicah. Objava doseženih rezultatov bo v nedeljo 2. marca ob 18. pred hotelom »Triglav« v Mojstrani. Prvi trije tekmovalci prejmejo darila.

Prvih 5 mest se upošteva tudi pri ocenjevanju najboljšega kluba na zletu.

ka. Smrt je nastopila takoj, vsaka pomoč je bila izključena. Ljudje, ki so prihiti do prevrnjenega voza, so prvi hip mislili, da gre le za lažje poškodbe.

Pekojalk je bil simpatičen mladinec, v službi vreden, blagega značaja. Doma je bil iz Breznice, vasice v škofjeloškem gorovju, ki spada pod občino Zmince.

Beleznica

KOLENDAR
Danes: Petek, 28. februarja: Roman

DANASNE PRIREDITVE

Razstava slikarjev Godca, Kralja in Lavkoviča v Obersnelovi galeriji na Gospodarski cesti

Razstava karikaturlista Kondorja v palači Bač

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Od spod sira

Najhujši grobarjev našega lepega jezika ne smemo iskati med preprostim ljudstvom, temveč med izobraženci. Ti ga najbolj pricvrčijo in pačijo. Kriva je deloma malomarnost, še bolj pa pomanjkljiva izobrazba. Premalo hlače so raztrgali v šolskih klopih, učitelji v ljudskih šolah in starši doma bi jim bili morali večkrat naviti ušesa, pa bi bili bolj podkovani zapustili šolo. Tako se pa mnogi niti ne potrudijo, da bi svoj jezik očistili največjih peg — grdi, nepotrebnih tujih izrazov.

Tako je neki izobraženec poslal oni dan k mesarju svojega slugo z listkom, na katerem je bilo zapisano, naj mu prinese: za 3 dinara ekstravurst za 3 dinara jegervurst za 3 dinara šinkervurst.

Kaj res dobre, poštene, sloveče kranjske klobase ne zaslužijo lepših imen?

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Petek, 28. februarja: ob 15. uri: Romeo in Julija. Dijaška predstava. Izven. Globoko znane cene od 14 din navzdol. Sobota, 1. marca: Protekcija. Red A. Nedelja, 2. marca: ob 15. uri: Mali lord. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. uri: Revizor. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Petek, 28. februarja: Ples v maskah. Red A. Sobota, 1. marca: Carmen. Izven. Gostovanje altistke Elze Karlovičeve in debut gospe Manje Mlejn-Sibinovičeve. Nedelja, 2. marca: ob 15. uri: Angel z avtom. Mladinska opera. Izven. Globoko znane cene od 24 din navzdol. Ob 20. uri: Tri stare škatle. Izven.

Altistka Elza Karlovičeva bo pela jutri v soboto zvečer zopet naslovno partijo v Bizetovi operi »Carmen«. Laskave ponudbe, ki jih ima za gostovanja na dunajski in berlinski Državni operi, pričajo, kako visoko cenita ta kulturna zavoda, ki sta brez dvoma vodeča v zapadni Evropi, umetniške kvalitete te pevke. Pri tej predstavi bo debutirala ljubljanka gospa Mlejn-Sibinovičeva Manja v partiji Micaele. Mlada pevka je absolventka ljubljanskega konservatorija, kjer je študirala petje pri prof. Poedranspergov. Na njen mladodramatski sopran so postali pozorni na produkcijskih, na katerih je nastopala.

Za mladinsko predstavo Simonč-Mavove opere »Angel z avtom«, ki jo bodo ponovili po enomesečnem premoru v nedeljo pop. ob 15. uri, se bo vršila skušnjava za vse sodelujoče otroke v soboto 1. marca ob pol 15. uri v operi. Skušnja je obvezna za vse otroke, razen tistih, ki imajo v tem času šolo.

Iz Trbovelj

Osebnosti, v železniški prometni službi so premeščeni prometniki: Fran Železnik iz Trbovelj v Sevnico, Miroslav Bergelj iz Brezovnice v Trbovlje, Crti Uvalj iz Sevnice v Trbovlje. Ljudje iz Trbovelj iz Trbovelj v Zagorje.

Poljskorna pesa se lahko naroči neposredno pri Gospodarski zvezi odnosno Orodni knjižnici zadrugi v Mariboru. Kmetovalci naj se čimprej prijavijo pri trboveljski občini. Poljskorna pesa je za krmiljenje živine še bolj prikladna od našega, če jo boljša kakor krmna pesa, ker ima večji odstotek rednih snovi. Na en hektar da sticer manjši pridelek, zato pa je njena redlina vrednost toliko večja. V shrambi se bolje drži in ker ima v sebi manj vode, tudi manj obtežuje prebavila in zaleže za isti krmilni udinek manjša količina. Našim kmetovalcem se nakup tega važnega semena toplo priporoča.

Krški, poroke in smrti. V Trbovljah so bili kršeni: Jožef Zagorac, Ivanka Zaberložnik, Valentin Anderlič, Marjan Ržmal, Marjan Ferlic, Jožica Schäfer, Antonija Zagar, Matilda Kilar. — Poroki so se: Mihael Hribar, rudar, in Ana Kosce, hči rudarja; Stanislav Osepek, rudar, in Stefanija Sotlar, delavka v steklarni; Anton Logar, grafik, in Rafaela Leskovar, hči mizarkega mojstra; Ivan Ledinek, rudar, in Ida Kosce, hči rudarja; Viktor Smuk, delavec, in Alojzija Hočevar, delavka; Albin Vajdec, rudar, in Marija Gorenc, hči posestnika. Bilo srečno! — Umrl so: Valentin Anderlič, rudarjev sin, in Marija Holešek, rudarjeva hči. Naše sožalje!

Krajevna legija koroških borcev v Trbovljah bo imela redni letni občni zbor dne 1. 3. ob 19.30 v sobi gostilne Volkner na Vodah. Na dnevnem redu je med drugim tudi delovni načrt za leto 1941 ter se bodo obravnavala važna društvena vprašanja. Na skupščino so povabljeni zastopniki vseh tukajšnjih narodno obrambnih organizacij. Tovaški dolžnost vsakega člana je, da se zbora radi njegove važnosti sigurno udeleži.

Dodatne nankazne za moko delito te dni trboveljskim rudarjem. Vsak odrasel rudar prejme dodatno nakaznico na 1 kg moke. Skupno bo torej vsak rudar odshmanje prejel mesečno 5 kg moke. Nakaznice delito rudarjem po posameznih rudniških revirjih. Ukrep je pravičen, saj je rudar navezan v pretežni meri na krušno hrano. Rudarsko delo je eno najtežjih in zahteva dobro in tečno hrano.

Pod hlodi je obležal Littev

Studeno, 27. februarja.

Promet na cestah je zdaj izredno težaven in združen tudi z nevarnostjo, kar najzgovorneje priča huda nesreča, ki se je pripetila danes malo pred poldnevom v Selški dolini blizu naselja Studeno pri Železnikih. 30letni voznik Janez Klobovec, uslužbenec pri industrijskem podjetju Franc Dolenc v Škofji Loki, je vozil z dvovprežnim vozom hlode po dolini navzgor proti Selcam. Do nesreče je prišlo, ko je privozil za njim avtoprevoznik Kosce iz Železnikov a svojim tovornim avtom. Zaradi spolzke ceste Kosce z avtom ni mogel prehititi Klobovca. Drugo za drugim sta se zato pomikali vozili po cesti naprej kakih 200 korakov, da prideta do pripravnega mesta, kjer bi se lahko prehiteli. V dobri veri, da to šlo, je zavozil Klobovec s svojimi hlodi na skrajno desno stran ceste, kar pa je povzročilo nesrečo. Še preden je mogel odskočiti, se je težki voz prevrnil na Klobovca in hlode so stisnili nesrečnik.

Ljubljanski Rdeči križ je pripravljen

Počastitev spomina pokojne blage gospe Marije Fettichove, požrtvovalne odbojnice in sodelavke Rdečega križa

Ljubljana, 28. februarja. Svoji 8. redni občni zbor ljubljanskega pododboja Rdečega križa je otvorila prva podpredsednica ga. Minka Kroftova namesto predsednika dr. Otona Fetticha. ki mu je umrla gospa Marija, marljiva odbojnica Rdečega križa in najbolj požrtvovalna med delavkami za plemenite smotre društva. Gospa podpredsednica je najprvo počastila spomin pokojne gospe. V lepe žalne govore je prikazala vse vrline in vso ljubezen, s katero se je pokojna gospa Fettichova lotila dela pri Rdečem

Marija Fettichova

križu že od njega ustanovitve. Ko je bila blaga gospa že hudo bolna, je še vedno sledila klicu svojega srca in je do zadnjega v odboru sodelovala pri vseh človekoljubnih in plemenitih akcijah društva.

Zborovalci so počastili njen spomin s 3-kratnim vzklikom »Slava!« Gospa podpredsednica je nato pozdravila zastopnike oblasti in prebrala poslanico Nj. Vis. knežji Olgji.

Tajnik Ivan Malnarč je poročal, da je ljubljanski RK izveščal že lepo število bolničarjev in samarjanov, ki so razporejeni in pripravljeni vsak hip za pomoč. Spopolnili je tudi sanitetni material, kar je bilo mogoče s pomočjo ljubljanskega prebivalstva, ki se je odzvalo, kadar je RK apeliral na njegovo dobrosočnost. Delovanje društva je bilo kljub težkim časom zelo živahno. Podlaga in moč organizacije je njeno članstvo. Društvo ima 10 višjih, 1278 rednih in 3871 pomožnih članov, skupaj 5159. V primeri z 1. 1939 se je število članstva povečalo za 1379. Lep porast članstva dokazuje, da se je organizacija v mestu dobro uveljavila in obstoja upanje, da bo ljubljansko prebivalstvo tudi v bodoče ohranilo svoje simpatije do društva ter ga podpiralo.

O uspešnih prireditvenih odsekih je poročala gdč. Presslova. Upravnik skladišča RK za Ljubljano in odbornik odseka za zimske pomoči g. Anton Jagodic je poročal, da je bila zaradi razmer med širokimi sloji večja beda kot prejšnja leta in je bilo prosilcev za pomoč mnogo več. Društvo je pomagalo vsem brez razlike. Rdeči križ in mestna občina sta letos skupno razdelila 180 ton premoga med reveže. Rdeči križ je priskrbel 100 ton, mestna občina pa 80 ton premoga. Nadzorstvo pri razdelitvi premoga je bilo poverjeno g. Jagodicu. Stroški za prevoz in razdelitev so znašali 6542 din. Odarovanj je bilo 1260 družin s skupno 185-250 kg premoga. Družine so dobivale količine od 100 do 250 kg. Največje trgovce s kurivom je podarila za najrevnejše 30 ton premoga in 4100 drv. S to količino je bilo obdarovanih naknadno še 296 družin. Premog se je razdelil ob pravem času pred pričetkom hude zime. Uspeh letošnje zimske akcije je bil prav lep, saj je dobilo 1526 družin najpotrebnejše kurivo. Vsem, ki so pripomogli, da je akcija uspela, gre globoka zahvala.

Nadželnik bolničarskega odreda g. dr. Franta Mis je poročal, da je dobro organizirana bolničarsko-zdravstvena služba bolj potrebna kot kdaj prej. Na milijone beguncev po vsej Evropi dokazuje, da potrebujejo hitro pomoč ne samo vojak na bojišču, temveč tudi otrok, starček, doječa, noseča mati. V tej smoti je bilo uravnano vse delo v odredu. Priobčevali so se novi člani in nove članice, ki se večajo večer za večerom in poslušajo predavanja v dvoranah ali v skromni sobi odreda na Starem trgu, kjer so praktične vežbe. Na stotine žen in deklet iz vseh slojev se vrste večer za večerom pri praktičnih vajah. Lep uspeh je bil dosežen pri nabavi sanitetne opreme in zdravilnega ter obvezilnega materiala. Prišli smo ustvarjati zalogo rezervnega sanitetnega in obve-

znilnega materiala. Dokončan je razpored bolničarjev in bolničarjev. Razporejenih je po mestnih rajonih 300 bolničarjev, 170 pa po rezervnih bolnicah RK. V preteklem letu so se končali 4 bolničarski tečaji, katere je obiskovalo 146 bolničarjev. Prvi tečaj za vodnice se je tudi končal, drugi pa se še vrši. Ta dva tečaja obiskuje 48 bolničarjev. V tečajih so predavali zdravniki gg. dr. Franta Mis, šef tečajev, dr. Rus, dr. Ahčin, primarij dr. Meršol dr. Pavšič, dr. Masten Marena, dr. Kajželj dr. Sušteršič, dr. Logar, docent dr. Matko, primarij dr. Blumauer, dr. Lavrič, prof. dr. Zalokar. V kratkem bo prirejen še peti bolničarski tečaj. Službo prve pomoči so opravljali člani odreda pri raznih prireditvah. Z nabavo materiala je dobil odred 57.000 din. Hočemo kar največ izveščati negaga oseba, material, kuhinjo, vozila, kar naj bo vse pripravljeno za pohod na kraj, kamor kliče domovina. Sodelavcem, posebno pa predsedniku dr. Fettichu ter drugim pokroviteljem samarijanskega odreda izrekam iskreno hvalo.

Šef podmladka Rdečega križa na ljubljanskih solah g. Fran Šarman je poročal, da je delovala organizacija PRK na 40 solah. Število članstva je naraslo za 1510 na 5602. Največ naraščajnikov RK imajo središče, meščanske in strokovne šole, in sicer 4229, na ljudskih solah je bilo 1373 podmladkarjev. Higijenskih tečajev je bilo 18, tečaj za prvo pomoč 11. Vodili sta jih ga. dr. Kristan-Jamačič in dr. Kuraltova. Tečajev za nego otrok je bilo 7 pod vodstvom primarija dr. Dragaša. Te tečaje je uspešno končalo 407 dijakov in 196 dijakin. Sekcija je poslala na letovanje v Vranks 33 dekcev. Sekcija je dajala podporo šolskim kuhinjam. Akademiki dne 14. aprila je zelo lepo uspela. V Ljubljani je bilo 17 šol, ki so izkazale pomoč drugim šolam. 7 šol v Ljubljani pa je bilo deležnih pomoči drugi šol. Med ljubljanskimi naraščajniki je bilo 749 učencev, ki so bili deležni pomoči svojih tovarišev.

Preosnovano Društvo diplomiranih tehnikov

Dosedanja sekcija Združenja diplomiranih tehnikov v Ljubljani se je preosnovala v Društvo diplomiranih tehnikov

Ljubljana, 28. februarja. Absolventi tehniške srednje šole v Ljubljani (oddelkov, ki so enako vredni srednji šoli), so že 17 let organizirani. Dosele so imeli diplomirani tehnik v središčno organizacijo, ki se je pa lani, ko je bilo ustanovljeno v Zagrebu »Hrvaško društvo graditeljev, reorganizirala ter delno razcepila. Združenje diplomiranih tehnikov je imelo prej sekcije po pokrajinah, in centralni odbor, ki je bil zadnja leta v Beogradu, jih je vezal. Ko so se pa odcepili hrvaški diplomirani tehnik, je bila v Beogradu ustanovljena Zveza diplomiranih tehnikov (Savez tehničarja) in reorganizirali so se morale tudi prejšnje sekcije, ki so se osamosvojile. Prepričano jim je bilo svobodno, ali se včlanijo v zvezi ali ne.

Sekcija za dravsko banovino je že lani na svojem rednem letnem občnem zboru sklepala o svoji reorganizaciji. Sklenjeno je bilo, da se združi z Udruženjem graditeljev (stavbenikov) in v ta namen bi naj bil sklican izredni občni zbor marca. Toda občni zbor so odlagali vse leto, ker so bili mnogi odborniki in člani odsotni. Tako do izrednega občnega zbora sploh ni prišlo in smoti je bil XVII. redni letni občni zbor. Na njem pa tudi niso realizirali sklepa o fuziji. Občnega zbora se ni udeležil zastopnik graditeljev; opravili se je z neodločljivim delom. — Zborovanje je vodil predsednik Kamil Hilbert. Kot gostja sta bila na občnem zboru navzoča zastopnik društva inženjerjev ing. S. Roglič in zastopnik Društva trgovskih akademikov O. Trinker.

Predsednik je v svojem poročilu tožil, da je bilo med letom čedalje manj društvenih delavcev, odborniki so bili po večini odsotni in tako je delo nekoliko zastalo. Niti prilika za sklicanje občnega zbora se ni dolgo ponudila Organizacija diplomiranih tehnikov je predvsem stanovska in šele v drugi vrsti strokovna. Čakajo jo še mnoge naloge, ker bo treba rešiti številna stanovska vprašanja, da bo stan v javnosti primerno upoštevan.

Namestu tajnika je poročal podpredsednik Milan Gregorič. Iz poročil je razvidno, da je bila organizacija vseeno precej delavna, čeprav se je večina društvenih de-

blagajnik g. Rajko Mlejnik je poročal o stanju blagajne, ki je izkazala nad 145 tisoč din prebitka. V imenu nadzornega odbora je g. Verbič predlagal razrešnico s pohvalo. G. blagajnik je prejel tudi proračun za novo proračunsko leto. Predlog je bil soglasno odobren.

Sledila je lepa svečanost, ko je podpredsednica ga. Minka Kroftova izročila odlikovanja zvestim in požrtvovalnim članicam in članom ter sodelavkam. Odlikovani so bili z ordenom RK Rajko Mlejnik, z zlato kolajno z vejico Franc Pirc, z zlatimi medaljami primarij dr. Meršol, gospa Nija Natlačenova in gospa Olga Pucova. Iz vrst samarijanov in samarijank pa so bili odlikovani s srebrnimi medaljami Franciška Kete, Ivan Ziberna, Josip Samar, Marija Novšak, Marija Ustar, Marija Videnič, Franc Selan, Ivan Valand, Slavka Janežič, Roza Mejak, Luka Kramolc, Marija Trebčeva in Peter Gec.

Gospa podpredsednica je odlikovancem čestitala s primernimi vzpodbudnimi besedami. Vsi odlikovanci so že več kot 11 let v službi Rdečega križa kot zvesti in disciplinirani sodelavci.

Glede organizacije kvartovnih odborov bo poročal v posebnem referatu dr. Alujevič. Pri volitvah je bilo na predlog dr. Misa soglasno in v velikim odobravanjem izvoljeno predsedstvo: predsednik dr. Oton Fettich, prva podpredsednica ga. Minka Kroftova, drugi podpredsednik Mikoslav Gregorka, tretji podpredsednik Maks Hočevar. Za člane upravnega odbora so bili na predlog gdč. Presslove izvoljeni: Vera Adlešič, Branko Alujevič, Milka Bahovec, Franja Baebler, Anton Jagodic, Franc Jurca, Roza Lampič, Meta Mačkoveš in Ivan Malnarč. V nadzorni odbor so Mirko Gruđen, Josip Mešek, Anto Nverbič in Josip Wester. V delegacijo za banovinsko skupščino je bilo izvoljenih 20 članov, za predsednika samarijanskega odbora pa je bil spet izvoljen priljubljeni dr. Franta Mis.

lavcev razšla na druge službene dolžnosti. Sekcija je imela 300 članov. Med letom jih je pristopilo 48, izstopilo pa 6. Tehniško srednjo šolo v Ljubljani je doslej absolvovalo 320 tehnikov stavbene, 430 strojne in 200 elektrotehniške stroke, skupaj torej 950. Po tem takem jih je organiziranih samo 30%. — Organizacija je lani posredovala zaposlitve za 12 službenih mest. V evidenci so pa imeli nezaposlenih 15 strojnih tehnikov, 9 elektrotehnikov in 5 stavbnih tehnikov.

Organizacija zbira statistične podatke o absolventih, ker namerava v proslavo 20-letnice, odkar so absolvirali tehniško srednjo šolo prvi učenci, izdati spominski brošuro. — Društvo ima svoj lokal s precej bogato strokovno knjižnico.

Lani so tesno sodelovali z Zvezo tehnikov v Beogradu. Zveza je bila zelo delavna in je prevzela več akcij. Vložila je tudi osnutek zakona o diplomiranih tehnikih prizadevala si je, da bi prišlo do spremembe obrtnega zakona. In se zavzemala, da bi bil končno tehnikom omogočen vstop na univerzo. V banovini Hrvaški se pa diplomirani tehnik že lahko vpisujejo na univerzo.

Blagajniško poročilo (blagajnik Fr. Kraigher) kaže, da je imelo društvo lani 14.254 din dohodkov in 15.208 din izdatkov, tako da znaša primanjilja 954 din. Društveno premoženje znaša 7.256 din. Proračun za sedanje poslovno leto znaša 19.600 din dohodkov in 17.130 din izdatkov. Odboru je bila na predlog J. Senka izrečena razrešnica.

Sprejeta so bila nova pravila preosnovanega društva. Posled je bo organizacija imenovala Društvo diplomiranih tehnikov. Vanj se bodo lahko včlanili tudi graditelji, toda samo absolventi tehniške srednje šole z završnim izpitom. Društvo bo imelo tudi podporne člane.

Izvoljen je bil novi odbor, ki se nekoliko razlikuje od sedanjega. Prednik je Milan Gregorič, prvi podpredsednik F. Hladnik, drugi K. Hilbert, tajnik S. Jošar, blagajnik I. Sotelski, odborniki: Minka Potokarjeva, L. Miakar, C. Vrščaj, M. Brezar, B. Race in M. Gale; nadzorni odbor: J. Senk, J. Brilli in S. Lužar.

Iz Tržiča

— Dva zanimiva koncerta. Sredi svetovne vihrne namor žnevi koncertu prehitro teko in zato ne moremo verjeti, da je preteklo že zopet leto, odkar je na javnem koncertu pokazala svojo ustvarjalno moč gdč. Milica Pretnarjeva, diplomirana učiteljica glasbe, ki se je izobrazila v zavodu za slepce v Zemunu. V soboto 1. in v nedeljo 2. marca jo bomo zopet slišali na dveh koncertih, ki ju priredi s svojimi gojenci, katerih imamo lepo število. Spored obsega 22 točk in bo zadovoljil gotovo vse mamilce in atele pridnih otrok, pa tudi druge, ki jim je

glasba pri srcu. Imena Tschirch, Krstić, Vogel, Grieg, Pavčić, Vilhar, Lehan, Čajkovsky, Adamič, Schubert so porok za umetniško raven koncerta. Gdč. Milica nam predstavi tokrat svoj mladinski zbor, ki ga sestavljajo učenci in učenke osnovne šole. Nekatere učenke meščanske šole nastopijo kot solistične pevke, med njimi že znana in upoštevana Ivica Uršičeva. Cisti dobiček obeh koncertov, ki bosta v dvorani meščanske šole, je namenjen šolskima kuhinjama na osnovni in na meščanski šoli. Glede na to bo občinstvo še rajše pohotelo poslušati mlade pevce in v glasbeniku.

Zdravljenje migrene s hormoni

Zakaj ženske med nosečnostjo ne dobe napadov migrene

Še vedno ne poznamo pravega vzroka migrene. Tu gre za lastnost organizma, reagirati na vsakojake motnje, pa naj bodo že alergičnega izvora ali izraz duševne prenapetosti, odnosno kolebajočega delovanja žlez z notranjo sekrecijo. Ta lastnost je več ali manj pod vplivom dednosti. Pri ženskah se pojavljajo tu tudi izvestne periodične motnje. Namesto različnih anti-nevralgičnih zdravil, učinkovitih samo simpatomatično, so poskušali zdravniki premagati migreno tudi s pomočjo hormonov. Po novejših Glaslovih raziskavanjih, bi se dalo sklepati, da je v vzročni zvezi z napadi migrene preveliko izločanje hormonov iz prednjih hipofizarnih priveskov in nasprotno pa zopet hormoni spolnih žlez migreno omilijo ali pa jo tudi povsem zatirajo.

Sicer pa ni nobena novost, da migreni podvržene žene ne dobe nobenih napadov med nosečnostjo in v času ko doje otroke. Toda pri kompliciranem delovanju žlez z notranjo sekrecijo še vedno nimamo odgovora na vprašanje, kateri izmed hormonov ima tako zdravilno moč, ali če more organizem sam v tem času kljubovati napadom migrene. Ni tudi izključeno, da vpliva tu blagodejno ves vegetativni sistem, kajti včasih izleči migreno tudi izprememba hrane, če preidemo pravočasno na vegetarijansko, malo soljeno hrano. Zdi se pa, da so pri migreni zelo važni nekateri posebni procesi. S prolano A lahko poljubno pospešujemo znake migrene. Morda tudi lah-

ko domnevamo, da želodčnih slabosti z živčnimi motnjami, kakršne čutijo večkrat žene v prvih tednih nosečnosti, ni treba razlagati kot znakov zastrupljenja v plodu, temveč kot migreni sorodne procese, ker se da v začetku nosečnosti dokazati v moči večja množina prolana.

Večje izločanje prolana v moči je vprav podlaga preizkušnje glede nosečnosti po Sondecku in Ascheimu. Na drugi strani se je po posredno F. Bühlerju z bonnske univerze učinkovito zdraviti migreno potom substitucijske terapije s hormoni zarodkovih žlez. To, da je dosegel deloma boljše rezultate z moškimi hormoni kakor z ekstrakti iz ženskih, spolnih žlez, je lahko razumljivo, če pomislimo na tesno sorodstvo med moškim hormonom in hormonom žolčnega telesa, ki nastajajo v veliki množini pri nosečnosti in je morda vzrok, da v tem času migrena izgine.

Ženske, podvržene migreni, reagirajo bolj na folikule hormon. Toda šele novi poskusi in raziskavanja bodo morala pojasniti, kako je treba razumeti te procese. Šele kvantitativna doletočev hormonov lahko potrdi naše domneve, do katerih nam dajejo pravico uspehi v zdravljenju. Zdravilni učinki hormonov zarodkovih žlez so lahko tudi v tem, da razširjajo skršene žile, kakor se vidi tudi pri zdravljenju drugih motenj v krvnem obtoku. Tudi blagodejni učinki gnyergena se razlagajo s tem, da razširjajo skršene žile v možganih.

Branislav Nušićeva »Protekcija«

Pol stoletja stara komedija srbskega najplodovitejšega dramatika

Ljubljana, 28. februarja. Dr. Jovan Skerlić je v svoji Istoriji nove srbske književnosti označil srbskega dramatika Bran. Nušića takole: »Nušić je pisatelj zelo živega duha in velike delovne sile. Ali v humorju in satiri preveč ustreza okusu nekniževne publike, pada v karikaturu, grobosti in neprijetnosti. Glede plodovitosti stoji na prvem mestu med vsemi srbskimi dramatikmi. On je prvi gledališki človek in razume scensko večino bolje kot kdorkoli pred njim. Zna odkriti zanimiv predmet, da ga dramatski razvije in najde odrske efekte. Lahko in prirodno piše. Ali v njegovih lahkih komedijah je več gledališke umetnosti kakor prave umetnosti in one so bolj za gledanje kakor za čitanje. On je bil in ostal vodilist, ploden, več in duhovit vodilist...«

Protekcija je iz 1. 1889 in šteje torej skoro 52 let. Vsebinski je izjeto iz razmer v stari Srbiji pred pol stoletjem, ko sta korupcija in protekcija igrali še večjo ulogo. Nušić ju je okusil in preizkusil ter bi bil napisal izvrstno komedijo, če bi ne bil takrat še dramatski začetnik. Zato ne morem razumeti, čemu je bilo treba po dvajsetih letih iznova izkopati primitivno, mestoma nalivno, grobo satirično, izvešne karikaturno komedijo, ki tudi zaradi svoje tehnične nespretnosti že kot resnična premiera ni nikogar navdušila, pač pa večino osupljala in odbijala. »Protekcija« je čisto srbska zadevščina in privoščina Srbom, da se ob nji do siteda nakrohota, a za nas je skoraj le mučna in prav malo zabavna.

Nekdo je dejal, da je Bran. Nušić nekaj srbski Goldoni, čegar komedije so bile takratnim igralcem okvir, v katerem so svobodno ekstrapolirali in uganjali svoje šale z vedrim uporabljanjem aktualnosti. Nušićeva »Protekcija« s pristnimi srbskimi glumci učinkuje na srbske trebušne prepone prav tako kakor Goldonijeve burke na italijanske, predvsem folklorne, s tipičnimi srbskimi gestami, kretnjami, medmeti, običaji, čenčanjem, narodopisnimi smešnostmi in grehotami. Vzlic zdravi temeljni ideji pa dela »Protekcija« s sloven-

skimi igralci v celoti vtisk praznote, puhlosti, pretiranosti in velike neverjetnosti.

Saj so tu prizori, ki so prav kakor fotografirani še v današnjih dneh (n. pr. sprejemanje v ministrstvu), ali večina raztegnjenega nezanimivega dejanja s podrobnimi ilustracijami iz nekdanjega rodbinskega, kar ginjaivo patriarhalnega in političnega življenja Srbov nas pušča hladne, celo odpušno nezaupljive. Zanimivo nam je kvečjemu dejstvo, da je operiral Nušić vedno z lastni značaji in tipi, ki jih poznamo že predobro iz njegovih kasnejših in boljših komedij kakor zarjavele ključke.

Pa še nekaj: režiser prof. O. Šest je v Gledališkem listu povedal, da je 84 strani besedila »Protekcije« skrajšal na dobrih 51. Zelo hvaležni smo Šestu, da nas je rešil predstave, ki bi kakor trdi — utegnili trajati do pol dveh po polnoči. Saj je bilo že do ¼ 23 zelo dolgo!

Ali s svojo dobrodelno skrajšavo je Šest zelo zabilal Nušićevo dramatsko tipičnost, ki se izživlja v dolgovetnih samogovornih različnih oseb ter v elastičnih razgovorih, polnih nesporazumljenj, zmot in popravkov. Zaradi Šestove krajšave letajo osebe kakor lutke neprestano ven in noter, da samo prihajajo in odhajajo, pa se celo med istimi vrati srečavajo, ne da bi se videli in slišali. Neverjetnosti in tehnične nerodnosti so zdaj še občutnejše.

Skratka, »Protekcija« ni bilo treba nanovo uprizorjati. Dobrodošla bi nam bila Ivo Vojnović in Milan Ogrizović, čijih kvalitnih del z literarno umetniškimi, jugoslovenskega in igralsko zahvalnega zrelišča zd predolgo pogrešamo.

Predstava pa nam je prinesla nekaj dobrih kreacij. Vsem na čelu Adima Kuklica s Cesarjem, pa Persido z Nablocko, Savida z Danešem, ministra s Pečkomo, Manojla s Potokarjem in Julko z Levarjevo. Prav dobro je označil ministrskega slugo Milčinski. V splošnem pa je bila uprizoritev brez tiste iskre in topline, ki delata v dušah občutek, da si užival resnico in lepoto.

Fr. G.

A. E. Fielding

54

Črna mačka prinaša srečo

Roman

Phyllis je sicer znala šofirati manjše avtomobile, velikih pa ne. Eva je bila pa izurjena v šofiranju. — Kaj se je pa zgodilo? — je vprašala, ko sta sedli v avto.

— Tega vam zdaj ne morem povedati. Morda se motim. Oh, hitro, prosim vas, lady Heneageeva, vsaka minuta je dragocena. Če bi ne mogli prispeti pravočasno, bi to pomenilo izgubo življenja, slišite. Phyllis je bila blizu histerije, Eva jo je ubogala in v štirih minutah sta bili zopet pri Gaskellovi hišici. — Nikogar ni doma, — je zajecila Eva, ko sta vstopili skozi vrtna vrata. Phyllis je odhitela k oknu sobe, kamor jo je bila Alison malo prej privela. Okno je bilo še vedno odprto. Na njem je stala skodelica mleka, kakor prej. Phyll je prišla skodelico ob vzkliku olajšanja in izlila mleko v grm pod oknom.

Iz grma se je začul krik in naenkrat se je pojavil Keith, s'rit v njem. Zrl je zelo izeno na Phyllis in si z robcem brisal mleko s suknjiča in hlače.

— Kaj pa počenjaš, za boga? Kaj se ti je zmešalo, Phyll?

Phyll se je naslonila s hrbtom na steno hišice in se jela histerično smejati. Niti prenehati ni mogla s histeričnim smehom.

— Škoda, da ni pustila v skodelici še malo mleka, da bi jo polil z njim in jo spravil k zavesti, — je dejal Keith, potem ko si je bil zaman prizadeval ustaviti njen histerični smeh.

— Kaj se je zgodilo? — je vprašala Alison, ki se je bila pojavila na pragu. — Kje je mleko iz skodelice?

— Kje je mleko? Tu! — je pokazal Keith na svojo obleko. Ne razumem kaj to pomeni. Ali veste morda vi kaj, lady Heneageeva?

— Kaj ste počeli za tem grmom? — je vprašala Eva namesto odgovora.

Phyllis se je ta čas nehala histerično smejati.

— Kakal sem na gospodično Gaskellovo, — je odgovoril Keith nekoliko osramočen. — Vedel sem, da je odšla in čakal sem jo pred hišo. Ko sem pa zagledal gori pri oknu gospoda Gaskella, sem se skril za grm, da bi me ne opazil.

— Telefonirala sem višjemu inšpektorju, da bi se oglašil pri meni, — je de ala Alison tiho. — Dejati ste, da je moj oče gori. Torej moram takoj k njemu.

— Kaj ni pri njem gospa Evansova? — je vprašal Keith in jo skušal prijeti za roko, da bi jo zadržal.

— Da, — se je začel nad njihovi glavi tih glas. Psst, zaspal je zopet. Zbudil se je bil in pogledal na vrt... Potem je pa vzel uspalni pra-

šek in zopet zaspal... k sreči. Čudim se, da ga ni prebudil ta strašni smeh. — Bila je Evansova, ki se je bila nagnila skozi okno.

— To ni bil smeh, to je bil živčni napad, — se je oglašil Keith. — Toda zakaj si sploh razlila to mleko, Phyll?

— Nič ne de, je že zopet vse v redu. — Phyllis je govorila zdaj že bolj mirno. Eva je bila prestrašena in ničesar ni razumela. Kaj je hotela Phyllis preprečiti?

— To bi nam morali pojasniti, — je dejala. Phyll pa je oklevala.

— Upam, da ne bo nihče zvedel, da sem bila tu, razen vas. Morda sem se zmotila in v tem primeru bi raje o tem sploh ne govorila...

— Čuj, — je dejal Keith, — to se mi zdi zelo čudno. Kaj je bilo v mleku? Zakaj si ga izlila? To je bila Alisonina skodelica mleka.

— Da, — je odgovorila Phyllis in mu pogledala naravnost v oči. — Ko smo bili malo prej vsi tu in poslušali, kaj je trdila Nica, sem sedela pri oknu tako, da je malo manjkalo, da skodelice nisem prevrnila... Kar sem se nečesa ustrašila... Bil je samo trenutek. Potem pa, ko smo se vračali domov, se je lady Heneageeva spomnila, da je morda tu kaj pozabila. V hipu sem se spomnila tistega strašnega trenutka in tistega česar sem se bila ustrašila. Bilo je strašno... Phyllis se je ugriznila v ustnico.

— Ne razumem, — je dejala Alison začudeno. Kaj je bilo tako strašnega.

— Roka, — je zašepetala Phyllis, — roka, ki se je pojavila za zastorom na oknu.

— Torej je bil nekdo na vrtu? — je vprašal Keith.

— Seveda. Toda najstrašnejše je bilo, da sem opazila, kako se je roka odmaknila od skodelice mleka, nad katero sem jo zagledala. Videla sem samo, kako se je zopet umaknila za zastor. Nica je pravkar govorila. Pazljivo sem poslušala njene besede in za roko se nisem dosti zmenila.

— Daj mi to skodelico! — je dejal Keith in ji jo vzel iz roke. — To mora biti kemično preiskano... Takoj odnesem skodelico v preiskavo.

— Nikar, prosim te. — Alison je bila zelo blede. Iztegnil je roko po skodelici. — Pustite jo tu, gotovo ste se zmotili, Phyllis.

— Ali mi dovolite popiti kapl'ico mleka, kolikor ga je še ostalo v skodelici? — je vprašal Keith in dvignil skodelico k ustom.

Phyllis, Alison in Eva so mu jo odrgale od ust. Alison je skrla skodelico za hrbet.

— Nikakor ne storite tega, — je dejala utrujeno. — To je moja skodelica in hočem jo obdržati. Hvala vam, Phyllis. In pomolila je dekletu roko.

— Po mojem mnenju ste ji rešili življenje, — se je oglašil Keith.

— Bilo je strašno. Bala sem se, da sem prišla prepozno, telefona pa tu ni, da bi mogla telefonirati. — Hvala vam in prosim vas, da pozabite na vse to, — je pripomnila Alison resno.

— Toda v nevarnosti ste, — je ugovarjal Keith.